

JÓVÁHAGYOM!

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRAI

Budapest, 1968. I. 24.

BERECZKI IMRE m.k. ezds. s. k.,

MN fegyverzetű főnök

Nyt.sz.:...

**7,62 mm-es AMD — 65 GEPPISTOLY
LEÍRÁSA ÉS KEZELÉSI UTASÍTÁSA**

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADÁSA

1968

Az utastást a rajparancsnokok az oktatáshoz szükséges mértékben, a szakasz-, századparancsnokok és a kéképzést el-
lenőző tisztek (zászlóalj-, ezredtörzsek) teljes terjedelmében
ismerjék.

Készült 6 A/5 IV terjedelemben

ÁLTALANOS TUDNIVALÓK

I. FEJEZET

A géppisztoly rendelkezése és harcászati jellemzése

1. A 7,62 mm-es AMD-65 géppisztoly (1. ábra) egyéni
lőfegyver, mely az ellenség előrefejének leküzdésére szolgál.

A géppisztoly kis méreténél fogva alkalmas deszant, páncélos és egyéb alakulatok egyéni lőfegyverének.

a

b

1. ábra. A 7,62 mm-es AMD-65 géppisztoly:
a) behajtott válltámaszzal, b) kihajtott válltámaszzal

2. A géppisztolyhoz 1943 minikéjű acélmagvas (normál), fényjelző, és páncéltörő-gyújtó lövedékű töltényt használunk.

A géppisztolyt egyes- és sorozatlövés leadására alkalmas. A sorozatlövés a géppisztoly fő tüzelési módja: rövid sorozat (maximum 5 lövés), hosszú sorozat (maximum 10 lövés) és folyamatos tüzelés. Lövéseknél a töltények adagolása húsz, illetve harminc töltény befogadására alkalmas ívestárból történik.

A géppisztoly legkisebb löttávolsága 350 m-en belül, irányzék távolsága 800 m, páncéltört löttávolsága mellélakra 300 m. A géppisztolyokkal földi célra összpontosított lövés max. 750 m-ig, repülőgépekre pedig max. 450 m-ig eredményes.

A géppisztoly elméleti tűzgyorsasága kb. 600 lövés percenként.

A géppisztoly gyakorlati tűzgyorsasága:

— sorozatlövással maximum 100 lövés (30 db löszert befogadó tár esetén), illetve maximum 80 lövés percenként (20 db löszert befogadó tár esetén);

— egyes lövéssel maximum 40 lövés (30 és 20 db töltényt befogadó tár esetén).

A géppisztoly súlya töltött tárral:

20 töltényes tár esetén 3,50 kp.
30 töltényes tár esetén 3,75 kp.

A géppisztoly rövid szerkezeti és működési leírása

3. A géppisztoly a következő fő alkatrészekből és szerkezetekből áll (2. ábra):

— cső a tokkal, az irányzószervezettel, a válltámasszal és a hátsó markolatlaltal;

- csőszájfék;
- tokfedél;
- zárkeret a gázdugattyú rúddal;
- zár;
- helyretelő szerkezet;
- gázdugattyú vezető;
- elosztószerkezet;
- alsó ágy a mellő markolatlaltal;
- tár.

A géppisztoly készletéhez tartozik: a tisztítóvessző, a tisztószerkelet, a tártaská és a hordtászi (tartozékok).

2. ábra. A géppisztoly fő alkatrészei és szerkezetei:

- 1 — cső a tokkal, az irányzószervezettel, a hátsó markolatlaltal és a válltámasszal;
2 — csőszájfék; 3 — tokfedél; 4 — zárkeret a gázdugattyú rúddal; 5 — zár; 6 — helyretelő szerkezet; 7 — gázdugattyú vezető; 8 — alsó ágy a mellő markolatlaltal;
9 — tár; 10 — tisztítóvessző; 11 — tartozékok a tartozékokkal; 12 — tisztítóvessző-toldal; 13 — kules

4. A géppisztolya automatikus működése a nem mozgó cső gázátómio furatán kitramio lóporgázok gázduगतलतुरा kifejtett hatásán alapszik.

A lövéskor a lövedék után framló lóporgáz a csövön levő gázátómio furaton keresztül a gázhengerbe áramlik, nyomást évkartol a gázduगतलतुरा mellő falára és hátatöki a gázduगतलतुरा-t a zárkerettel és a zárral együtt hátsó szelő helyzetbe. A zár hátrahúsklaskor kltreszeli a csőfuratot, kihúzza a hüvelyt a töltényürből és kivei azt. A zárkeret összemomja a helyetöltőrugót és felhúzza a kakast.

A zárkeret a zárral mellő helyzetbe a helyretölő szerkezet hatására tér vissza, ekkor a zár továbbítja a fából a soronkövetkező töltényt a töltényürbe és elreszeli a csőfuratot, a zárkeret kitakasztja a kioldóemelőt a kakas kioldónyugaszára alól.

A csőfurat elreszelése a zár jobbra fordulással és a zár reszelés szemölöcséinek a tok reszelészkéibe való belekerésével történik.

Ha a tűzvaltó sorozatlövésre van állítva, akkor a lövés mindaddig folytatódik, amíg az elsütőbillentyűt meghúzza tartjuk és a tárbn töltény van.

Ha a tűzvaltó egyes lövésre van állítva, akkor az elsütőbillentyű meghúzásakor csak egy lövés történik, a következő lövés leadása céljából el kell engedni az elsütőbillentyűt és ismét meg kell húzni.

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINER, SZERKEZETEINER, TARTOZÉKAINAK ÉS TÖLTÉNYEINER RENDELTELESE, SZERKEZETI KIÁMLAKTJASA

II. FEJEZET

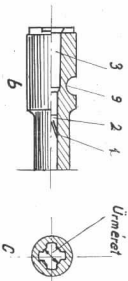
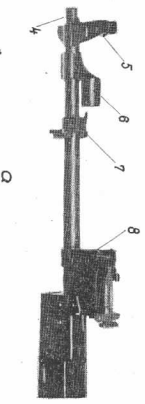
A géppisztoly alkatrészeinek, szerkezeinek rendeltetése és szerkezeti kialakítása

5. A cső (3. ábra) a lövedék vezetésére szolgál. A csőfurat húzsgolt, amely balról jobbra esavarodik. A húzsgok száma négy. A húzsgok barizdákból és ormózatokból állnak. A barizdák a lövedéknek forgó mozgást adnak. A barizdák közötti részt ormózatoknak nevezik. Két szambn levő ormózat közötti távolság (ábrnő Irányban) a cső ürmérete, az ürmérete a géppisztolynál 7,62 mm. A cső hátsó vastagtölti végében a furat sima és a hüvelynek megfelelő kialakítású. A furat ezen része a töltény befogadására szolgál, ezért töltényürnek nevezik. A töltényür és a cső húzsgolt része közli átmenetet az átmenneti kúp.

Kivül a csövön az alábbiak találhatók: a torkolati részen balmenet, a célgömbbillines, a gázátómio furat, a gázhenger, az alsóság rögzítöggyűrű, az irányzókarlp és a csőfar felületén kivágás a hüvelyvönó karom számára. A célgömbbillines, a gázhenger és az irányzókarlp a csövön csapok segítségével vannak rögzítve.

A torkolati részen levő balmenet a csőszájfék, vagy vaktölténnyel végzett lövésnél a visszalökésorosió felszarvarására szolgál.

A célgömbbillines alsó részen az alábbiak találhatók (4. ábra): tikköz a tisztítóvessző számára, furat a célgömbkarlp számára, valamint a célgömbvédő és a rögzítő rugóval. A rögzítő lecsavarodás ellen rögzíti a csőszájféket, valamint vaktölté-

3. ábra. Cső:

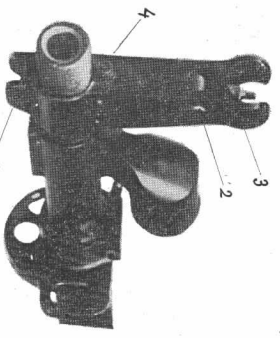
a — a cső oldalvezete; b — a csőfar hosszmezelete; c — a cső keresztmetsze; 1 — húzagtartó rész; 2 — átmeneti kúp; 3 — töltényűr; 4 — menet; 5 — csélgömbbélés; 6 — gázhengert; 7 — alsóággy rögzítőgyűrű; 8 — Hantyzekamp; 9 — kimmunkálás a csőfogó-csap számára

ténnel végzett lövészeimél a csőre felszárvart visszalökés erő-síftől.

A gázhengert a cső ferde furatán átíramló löporgázt írtá-nyítja a gázdagatályhoz. A gázhengert felső furatban foglal helyet a gázdagatály, amikor melső helyzetben van. A gáz-
hengeren meg keresztül a gázátómó furat. A gázhengert két oldalon furatok vannak a löporgások szababba vezetéséhez.

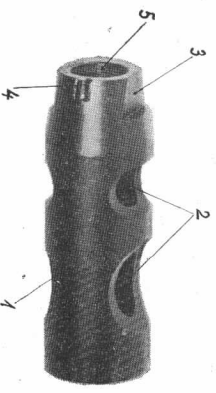
Az alsóággy rögzítő gyűrűt az alsóággyrak a géppisztolýhoz való csatlakoztatására szolgál. Ezen található az alsóággy rögzítő gyűrű rekesz, a szilkenyel, két csap, valamint furatok. Az alsóággy rögzítő gyűrűt homlokfelületének közepén levő furat a tisztítóvezető részére, a többi furat a hőtáadás csökkentésére szolgál.

A csővert rögzítőcsap kapcsolja össze a tokkal és attól nem választható szét.

4. ábra. Célgömbbélés:

1 — titkosz a tisztítóvezető számára; 2 — célgömbbélés a célgömbbél; 3 — célgömbbélés; 4 — rögzítő

5. ábra. Csőszádfék:

1 — köbpeny; 2 — kibontások; 3 — kútszárnylák; 4 — kisállívesztés; 5 — menet

6. A csőszájték (5. ábra) feladata a lövő vállára ható hátrajáró erő megsértelése, a csőtengely stabilizálása, különös tekintettel a sorozatlövés esetén.

A csőszájték koponyán egymással szemben szimmetrikusan elhelyezve két-két kis és nagy kibontás található. A kibontások a gázok elvezetésére, azok mellősi felületi és a csőszájték belső felületén levő homlokfelületi a gázok ütközésére, az elől levő kúp pedig a gázok kiterjesztésére, a hang mérséklésére szolgál.

A csőszájték vastagabb részén kulcsnyílás és egymással szemben két kisüllyesztés található, amelyek közül az egyikbe a célirányozás csapja fekszik és rögzíti a csőszájték lecsavarodás ellen. A csőszájték menettel kapcsolódik a csőtorkolathoz.

7. A tok (6. ábra) a géppisztoly alkatrészeinek és szerkezetének összerakására szolgál, irányítja a zár és zárkeret mozgását. A tokban van elhelyezve az elüstszerkezet. A tok felülről fedellel van lezárva.

A tok a következő fő alkatrészekből áll: lemezből sajtolt tokpalástból, mellősi és hátsó tokbetétből, valamint a jobb és bal oldali vezetőlécekből. A tokbetétek szegescséléssel, a vezetőlécek pontthegesztéssel vannak a tokpalásthöz erősítve.

A tokon a következők találhatók:

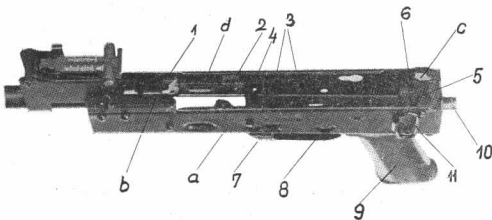
— belül — fészkek a zár reteszelő szemölcsesi részére, melynek hátsó falai a reteszelő felületek vezető felületek és vezetőlécek a zárkeret, és zár mozgásának vezetésére, kivételnyilván a hüvely kivételére, távtartó szegecs az oldalalakat rögzítésére, nyulvány a tárrögzítő retesz részére és egy-egy ovális benyomás az oldalalakra a tár vezetésére;

— hátlal felül — hornyok, hosszirányban a helyvetelő rugó vezető sarkka és keresztirányban a tokfedél számára;

— oldalalakra — 4-4 furat, ezek közül három az elüstszerkezet tengelyei, a negyedik pedig a tűzvéltő csapja számára, a jobb oldalalakra két rögzítő bemarás van a tűzvéltő "∞" sorozat lövése és "1" egyes lövése való állításához, a bal oldalakra pedig ovális nyílás a szíjkengyel számára;

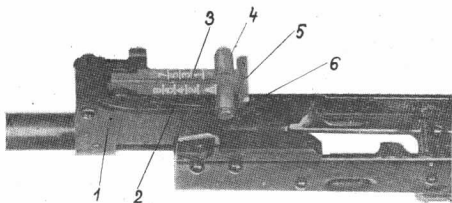
— alul — nyílás a tár számára és egy kisebb nyílás az elüsti billentyű számára.

A tokhoz az alábbiak vannak hozzátartozva: elől a cső, hátlal a váltótámasz, alul a markolat, a sátorvas és a tárrögzítő retesz, bal oldalt pedig a szíjkengyel.

6. ábra. Tok:

a — tokpalást; b — mellősi tokbetét; c — hátsó tokbetét; d — vezetőlécek
1 — reteszfészkek; 2 — kivételnyulvány; 3 — vezetőfelületek; 4 — távtartó szegecs; 5 — hosszanti horony; 6 — keresztirányú horony; 7 — tárrögzítő; 8 — sátorvas; 9 — hátsó markolat; 10 — váltótámasz; 11 — szíjkengyel

7. ábra. Irányzék:

1 — irányzékialap; 2 — irányzék ív; 3 — irányzékcsapó; 4 — irányzékoltó; 5 — nézőke; 6 — irányzéknyomó

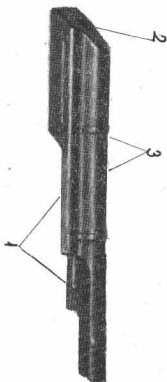
8. Az irányzéktervezet a kilombózási távolságokra levő célok megirányzására szolgál.
Az irányzék (7. ábra) részei: irányzékialap, irányzékcsapó rugó, irányzékcsapó, irányzékoltó, irányzéknyomó és irányzéknyomó rugó.

Az irányzékialapon két irányzék ív van az irányzékcsapó meghátróztatott magasságának biztosítása céljából, továbbá fülkecsap az irányzékcsapó behelyezésére, furat a rugózáscsap és a gáz-dugattyú vezető részhez, belül fészek található az irányzékcsapó rugó számára és üreg a zárkeret részére, a hátsó falán felkorlatok kimmunkálás a toltódeli részére. Az irányzékialap a csőre van felillesztve és csappal van rögzítve.

Az irányzékcsapó rugó az irányzékialap fészekében van elhelyezve és az irányzékcsapót a beállított helyzetben tartja. Az irányzékcsapón van a nézőke, ami a célzásra szolgál, valamint fogazatok arra, hogy az irányzékoltót a rugóval szerelt irányzéknyomó a beállított helyzetben tartsa. Az irányzék csapora skála van véssze 1—8-ig terjedő osztással és „A” betű jelöléssel. A skála számjegyei a lördávolságot jelzik 100 m-ben kifejezve. Az „A” betű az irányzék 300 m-es célátvolságnak megfelelő alapállását jelzi.

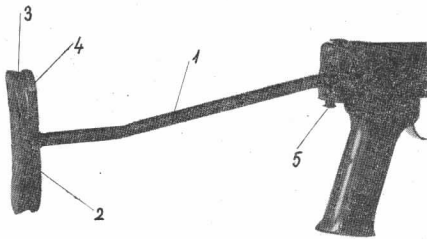
Az irányzékoltó az irányzékcsapóra van felillesztve és beállított helyzetében az irányzéknyomó tartja. Az irányzéknyomón fog található, ami a rugó hatása alatt az irányzékcsapó fogházába illeszkedik be.

A célgömb a célgömbialapba van becsavarva, amely a célgömbbillinesben van rögzítve. A célgömbialapon és a célgömbbillinesen rovátkák vannak, melyek a célgömb belsővérs utáni helyzetét határozzák meg.

8. ábra. Célgömbfélt:

1 — lépcsősötözes kivágás; 2 — nyílás; 3 — merevítő bordák

9. ábra. Váltámasz:

1 — váltámasz rúd; 2 — váltámasz lemez; 3 — betét; 4 — szem; 5 — vállás csavar

9. A tokfedél (8. ábra) védi a tokban elhelyezett alkatrészeket és szerkezeteket a szennyeződéstől. Jobb oldalon lépcsőzetes kivágás van a hüvelyek kivételére, valamint a felhúzófogantyú mozgásának biztosítására, hátul nyílás található a helyretolórugó vezető rögzítő részére. A tokfedelelet az irányzékralapon levő felkötőalakú kivágás és a tok keresztirányú horonyra, valamint a helyretoló rugó vezető rögzítő sarkának kinyúlása rögzíti.

10. A váltámasz (9. ábra) és a két markolat a géppisztolynak a vállba való beszorítására szolgál, ez megkönnyíti a fegyver elonhartását és a célzást.

A váltámasz hegesztéssel összekötött váltámasz lemezből, váltámasz rúdból és forgófeljéből, valamint a váltámasz lemeze beragasztott gumibetétből áll.

A váltámasz behajtható, amely a géppisztoló hosszmenetének csökkentését célozza. A váltámaszt mind behajtott, mind kihajtott helyzetben ugyanaz a szerkezet rögzíti, amely a hátsó tokbetétbe van szerelve és a zárófeljéből, az ennek befogását szolgáló vállás csavarból, a műkedést biztosító váltámasz rugóból és a tengelycsapból áll.

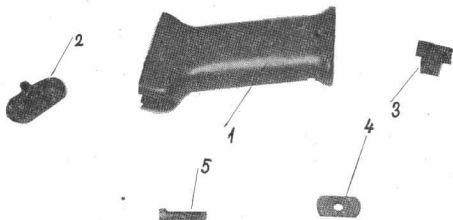
A váltámasz a hátsó tokbetétben kiprimezített tengelycsappon szabadon forog. A két helyzetben való rögzítést a forgófeljen levő két ferde sík és a zárófej kúpos felületei biztosítják. Mindkét helyzetben a kioldás a váltámasz rugó ellenében, a vállás csavar és a hozzá pontozással rögzített zárófej kiemelésével történik, a szükséges helyzet elérése után pedig autonóm módon helyére ugrik. A váltámasz behajtott helyzetében a fémcsatlakozást a gumín levő szem akadályozza meg.

A két markolat (10. ábra) műanyagból készül, az egyik az alsó ágyhoz, a másik a tokhoz van erősítve anyra, alátét és csavar segítségével. A markolatot alul betét zárja le.

11. A zárkeret a gázdugattyú-rúddal (11. ábra) a zár és az elhúzószerszemet működtetésére szolgál.

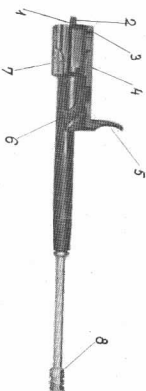
A zárkereten az alábbiak találhatóak: belüli furat a helyretoló szerkezet és a zár számára, hátul védőnyitvány, oldalain hornyok a zárkeretnek a tok vezető filelelen történő mozgatásnak biztosítására, jobb oldalon nyitvány a kioldó emelőfőkar leállítására (elfordítására), továbbá itt van a felhúzófogantyú, alul vezetőhorony a zár vezetésemelőcsőnek elhelyezésére, valamint horony a tok kivető nyitványának elhelyezkedése céljára. A zárkeret mellő részén található a gázdugattyú.

10. ábra. Markolat:

1 — markolat; 2 — betét; 3 — anya; 4 — alátét; 5 — csavar

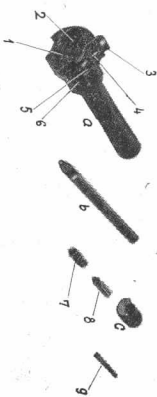
11. ábra. Zárkeret a gázdugattyúrúddal:

1 — furat a zár számára; 2 — védőnyelv; 3 — nyitórugó a földemelő kar lesüllyesztésére; 4 — horony a tolókezelő felületén; 5 — felhúzófogantyú; 6 — vezető horony; 7 — horony a hüvelykívrő számára; 8 — gázdugattyú

12. A zár (12. ábra) a tölténynek a töltényűrbe való továbbítására, a csőfurat reteszelésére, a csappantyú elindítására és a töltényűrből a hüvely (töltény) kihúzására szolgál.

A zár a zárttestből, az ütőszegből, a rugóval szerelt hüvelyvornóból és tengelyéből, valamint az ütőszeg csapból áll.

A zárttesten az alábbiak találhatók: a melles homlok felületén peremégy a hüvelyfenék számára és fészék a hüvelyvornó részére, két reteszelőszemölcs, amelyek a csőfurat lezárásakor

12. ábra. Zár:

a — zárttest; b — ütőszeg; c — hüvelyvornó; 1 — peremégy a hüvelyfenék számára; 2 — fészék a hüvelyvornó számára; 3 — reteszelőszemölcs; 4 — hüvelyvornó tengely furata; 5 — bal szemölcs; 6 — szemölcs; 7 — szemölcs; 8 — szemölcs; 9 — hüvelyvornó tengely; 9 — ütőszeg csap

a tok részefeszkeibe illeszkednek, felül a zár vezetőszerkezetre és a zár elfordítás céljára, zárás és a nyitás alkalmával, bal oldalán hosszanti horony a hüvelykívevő áthaladására (a horony a végén kiszűrésedik a zárás alkalmával a zár elfordulásának biztosítása céljából), a zártást vastagított részében furat van a hüvelyvono tengely és az ütőszeg elhelyezése.

Az ütőszegen található gyűszűg, egy bemarás az ütőszeg csap részére és három hosszanti kimmunkálás.

A rugóval ellátott hüvelyvono a hüvelynek a töltényűből való kihúzására és a hüvely megtartására szolgál mindaddig, amíg a hüvely bele nem ütközik a kiveibe. A hüvelyvono karommal van ellátva a hüvely megfogására, valamint fesszékkel a rugó számára és kimmunkálással a tengely részére.

Az ütőszeg csap az ütőszeg és a hüvelyvono tengely rögzítésére szolgál.

13. A helyretelő szerkezet (13. ábra) a zárkeret és a zár mellősi helyzetbe való visszatolására szolgál.

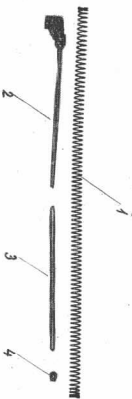
Részeit: a helyretelő rugó, a helyretelő rugó vezető, a helyretelő rugó vezető karika és a rugó támasztó.

A helyretelő rugó vezető hátsó végén perem található a rugó támaszkodáshoz, rögzítősarok a tokkal való összekapcsolás céljára és a tokfelel megtartására.

A helyretelő rugó vezető karika mellősi végén kampók vannak a rugó támasztó felillesztéséhez.

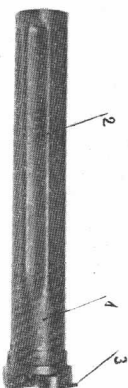
14. A gázdugattyú vezető (14. ábra), a gázdugattyú vezetőből és a rühbezegzett gázdugattyú vezető rögzítőből áll.

A gázdugattyú vezető a gázdugattyú mozgásának vezérlésére szolgál. A gázdugattyú vezető hosszanti vezetődből találhatók. A gázdugattyú vezető mellősi vége a vezéngentre

13. ábra. Helyretelő szerkezet:

1 — helyretelő rugó; 2 — helyretelő rugó vezető; 3 — helyretelő rugó vezető karika; 4 — rugó támasztó

14. ábra. Gázdugattyú vezető:

1 — gázdugattyú vezető; 2 — vezetőborona a gázdugattyú részére; 3 — rögzítő

van felillesztve, hátsó vége a rajta levő gázdugattyú vezető rögzítővel az irányzéctalp kimmunkálásába csatlakozik és a gázdugattyú vezető retesz rögzíti.

15. Az elütőszerkezet (15. ábra) a kakas működtetésére, a sorozat és az egyes lövések kiváltására, valamint a tűzletés beszüntetésére szolgál. Lehetővé teszi a fegyver biztonságát és megkádályozza a korai elütést.

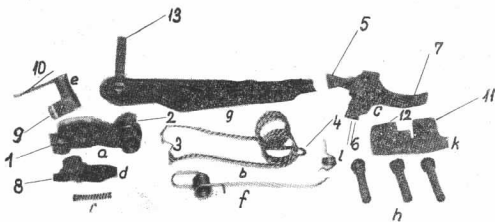
Az elütőszerkezet a tokban van elhelyezve, ahol három azonos méretű tengely rögzíti. Részeit: a kakas az ütőrugóval, a kakas kezelő a rugóval, az elütő bilentyű, az egyes lövést biztosító elütőemelő a rugóval, a kioldóemelő a rugóval és a tűzválo.

A kakas az ütőrugóval együtt azt a célt szolgálja, hogy ráússon az ütőszegre. A kakason található a kakasnyugalts, a kioldónyugalts és a csapok, valamint egy furat a tengely számára. Az ütőrugó a kakas csapjaira van ráhúzva és hurok részével a kakasra, vegeivel pedig az elütőbilentyű hátsó vállra támaszkodik.

A kakas kezelő a kakas előre irányuló mozgásának kiselletésére szolgál és így a sorozatlövés szórásaként javítja. Mellősi és hátsó nyulványal vannak, továbbá furat a tengely számára, egy rugó, valamint a hátsó nyulványhoz csap segítségével retesz van erősítve.

Az elütőbilentyű a kakas felhúzott állapotban tartására, valamint a kakas előre engedésére szolgál. Kialakítása: a kakas, kaskaszó, amely a kakast a kakasnyugaltson tartja, valamint furat a tengely számára, hátsó vállak és a bilentyűdrész.

Az egyes lövést biztosító elütőemelő megtartja a kakast

15. ábra. Az elstűszerkezet alkatrészei:

a — kakas; b — ütörugó; c — elstűbilleentyű; d — egyeslövést biztosító elstűemelő; e — kioldóemelő; f — kioldóemelő rugó; g — tűzváltó; h — tengelyek; i — egyes-lövést biztosító elstűemelő rugó; k — kakas késleltető; l — kakas késleltető rugó; 1 — kakasnyugasz; 2 — kioldónyugasz; 3 — behajlított rugóvégek; 4 — nyúlvány; 5 — kakasakasztó; 6 — hátsó vállak; 7 — billeentyű-rész; 8 — nyúlvány; 9 — kakasakasztó; 10 — kar; 11 — retez; 12 — mellő nyúlvány; 13 — forgócsap

felhúzott állapotban egyes lövésnél mindaddig, amíg az elstűbilleentyűt húzva tartjuk.

Az egyes lövést biztosító elstűemelő az elstűbilleentyűvel közös tengelyen van. Az egyes lövést biztosító elstűemelő el van látva rugóval, furattal a tengely számára és egy nyúlványal, amelyre a tűzváltó tengely támaszkodik sorozatlöv végrehajtásakor és kikapcsolja az egyes lövést biztosító elstűemelőt. Ezenkívül a nyúlvány lepusztozza korlátozza a tűzváltó tengely elfordulását előre, biztosított helyzetbe való állításra.

A kioldóemelő a rugóval a felhúzott kakas felzabálására szolgál a kioldónyugaszról sorozatlövésnél, valamint a kakas felhúzott állapotban tartására mindaddig, amíg végrehagy a lövés és a retezszelés. A kioldóemelőt található a kakasakasztó a kakas felhúzott állapotban való tartására, kar, melynek segítségével a kioldóemelőt a zárkeret nyúlványára elfordítják, amikor az mellő helyzetét megközelíti, továbbá a rugó.

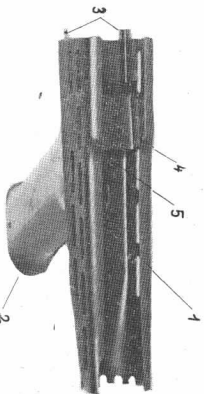
A kioldóemelővel közös tengelyen van a rugó is. A rugó rövid vége össze van kapcsolva a kioldóemelővel, hosszú vége pedig végig halad a tok bal oldali fala mentén és a kioldóemelő, a kakas és az elstűbilleentyű tengelyein levő gyűrűs hornyokba illeszkedik be, rögzítve a tengelyeket kérés ellen.

A tűzváltó az elstűszerkezet sorozat- vagy egyes lövést állítására és a géppisztoly biztosítására szolgál. Csapokkal ellátott nyúlványal rendelkezik. A csapok a tok falának furataiban helyezkednek el. A tűzváltó első helyzete egyes lövést állított helyzetnek (1), középhezletre sorozatlövésre állított helyzetnek (↔) és felső helyzete biztosított helyzetnek felel meg.

16. A markolatnál szerelt első ágy (16. ábra) a kényelmes kezelés, a jobb célzás biztosítására és a kéz egészsélt való megóvására szolgál. Az első ágy a csőhöz az első ágy rögzítő gyűrűvel, a tokhoz pedig a tok fészkébe beilleszkedő nyúlvány segítségével van feleltörve. Az első ágy fémből készül és klavárgások vannak rajta a jobb hűtés céljából. Az első ágyban egy terelő felület van a tisztítóessző vezetésére.

17. A tár (17. ábra) a töltények befogadására és adogatására szolgál. Részei: a tártest, a tartóterék, a rögzítőlemez, az adogató rugó és az adogató lemez.

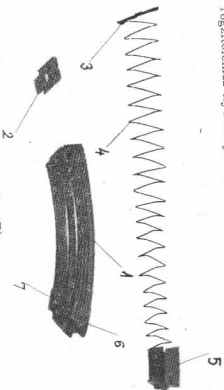
A tártest foglaltja magába a tár valamennyi részét. Részei: a tártarjak (a tártest felső behajlított része), amely a legrövidebb töltényt tartja mellette töltényűbe kerül, valamint a nyúlványok, amelyek az adogató lemez emelkedését korlátozzák. Mellő falán van a tártölgző kampó, a hátsó falán a támasz, melynek

16. ábra. Alsó dugó a mellős maroklaktai:
1 — alsó agy; 2 — mellős maroklakt; 3 — nyulvány; 4 — tisztítóvessző
vezető; 5 — anya

segítségével a tár a tokhoz kapcsolható. A tárttest hátsó falán alul ellenőrző furat van a tár teljes töltöttségének megállapítására. A tár falain szilárdság növelés céljából merevítőbordák vannak.

Alul a tárttestet a tártlenék fedi. A tártlenéken nyílás van a rögzítőlemez nyulványja számára.

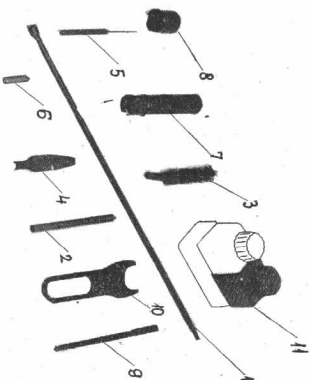

17. ábra. Tár:
1 — tárttest; 2 — tártlenék; 3 — rögzítőlemez; 4 — adogató rugó; 5 — adogató lemez; 6 — tárnasz; 7 — tártögzítő kampo

A tár belsejében van elhelyezve az adogató lemez, az adogató rugó és a rögzítőlemez. Az adogató lemez a rugó felső végéhez van kapcsolva, az adogató lemez jobb oldalán falában levő belső borda segítségével, az adogató lemeznek domborítás van, amely biztosítja a tárban a töltvények sikrtáblászerű elhelyezését. A rögzítőlemez nyulványával rögzíti a tártlenéket elmozdulás ellen.

A géppisztoly tartozékai

18. A tartozékok (18. ábra) a géppisztoly szétszereléséhez, összeszereléséhez, tisztításához, kenéséhez és kenyelmes viseleséhez szükségesek. A tartozékok közé az alábbiak tartoznak: készletek, tisztítóvessző, tisztítóvessző-toldalé, kulcs, kócsartó, csökle, csavarhúzó, padlávverő, csap, tartozékok, kétrészes kenőanyag-csavarrhúzó, padlávverő, csap, tartozékok, kétrészes kenőanyag-szelence, dözsart, szakadt hüvely kivonó, visszahúzó erősítő a vaklőszernél történő jövéshez, hordszíj és tártáska.

18. ábra. Tartozékok:
1 — tisztítóvessző; 2 — kócsartó; 3 — csökle; 4 — csavarhúzó; 5 — padlávverő; 6 — csap; 7 — tartozékok; 8 — fedél; 9 — tisztítóvessző toldalék; 10 — kulcs; 11 — kétrészes kenőanyag szelence

A tisztítóvesztő a csőfurat valamint a géppisztoly egyik részének (furatának és ürgeinek) tisztításához és kenéséhez használjuk.

A tisztítóvesztő-toldat a csőszájékkal szerelt cső furatának tisztítására szolgál, a tisztítóvesztőre rácsavarva.

A tisztítóvesztő feje furatnál van elítve a padiatverő számára, valamint menettel a kocartól, a csökele vagy a tisztítóvesztő toldat felszavatásához.

A tisztítóvesztő a cső alatt van elhelyezve.

A kulcs a csőszájétek csőről való le- és felszavatására szolgál.

A kocartó a csőfurat tisztításához, kenéséhez, továbbá a géppisztoly egyéb furatának ürgeinek tisztításához és kenéséhez használható.

A csökefe csak a csőfurat tisztítás utáni kenésére használható fel.

A csavarhúzó, padiatverő és csap a géppisztoly szétszerelésékor és összeszerelésékor kell alkalmazásra. A csavarhúzó végén levő kivágás (a célgömbhajtó kulcs) a célgömb becsavarására és kicsavarására, oldalas kivágása pedig a kocartónak a tisztítóvesztőre való rácsavarására szolgál. Használatának megkönnyítése céljából a csavarhúzó a tartozékok oldalának felületére illeszthető be. A csőfurat tisztításakor a csavarhúzó furatához illeszthető be. A csőfurat tisztításakor a csavarhúzó az elütőszekrényt összeszerelésékor használható. Ez tartja meg az egyes lövest biztosító elütő-emelet és a kakas késleltetőt a rugóval együtt az elütőbillentyűn, a tengely behelyezésétől.

A tartozékok a csőfurat tisztítására szolgál. Fedellel van lezárva.

A tartozékok tisztítóvesztő fogantyúként használható a csőfurat tisztításakor és kenésékor, csavarhúzó nyélként a célgömb becsavarásakor és kicsavarásakor, valamint felhasználható még a gázdugattyú vezető reteszének elfordítására.

A tartozékokon átméret nyílások vannak, melyekbe beilleszthető a tisztítóvesztő a géppisztoly tisztításakor, rajta ovális nyílás van a csavarhúzó számára és téglalap alakú nyílás a gázdugattyú vezető reteszének elfordításához, a géppisztoly szét- és összeszerelésékor.

A tartozékok fedél csőfurokokat védőként használható a csőfurat csőszájétek nélküli tisztításakor, e célból furat van a tisztítóvesztő mozgásának vezetésére.

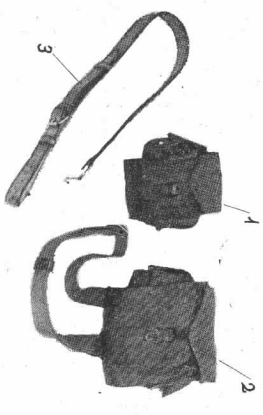
A tartozékok fedelén levő oldalfuratok a padiatverő számára szolgálnak, amit a tartozékok fedelének a tolról való levételékor használunk.

A kétrészes kendőnyagszelence műanyagból készült. Egy-egyvelől (fehér) és húgos oldalt (piros) kirováására szolgál.

A gáztoimító furat tisztításához szükséges dörzsárból, és a szakadt hüvely kihúzásához egy-egy darab tartozék 10 db géppisztolyhoz.

A géppisztolyhoz 20 töltény és 30 töltény befogadó (rövid és hosszú) fűt készült. Ennek megfelelően kétféle tártáska (19. ábra) lett pendeszerve, a rövid tárthoz 3 rekeszes, a hosszú tárthoz 5 rekeszes. A tártásokhoz zsebek vannak, a tártozékok a kulcs és a tisztítóvesztő toldat, valamint a kétrészes kendőnyag szelence számára.

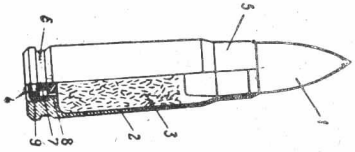
A hordszíj a géppisztoly könnyű hordását teszi lehetővé, valamint behajtott váltámasz mellett nyakba fűve a célporlóvest leandást segíti elő. A hordszíj elől karabinerrel kapcsolódik a szíjkegelyhez. A hordszíj hosszát csatlakozó lehet szabályozni.

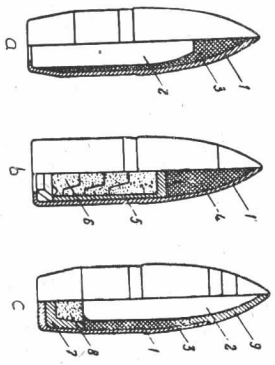
19. ábra. Tártáska és hordszíj:
1 — 20 töltényes tárt befogadó tártáska; 2 — 30 töltényes tárt befogadó tártáska; 3 — hordszíj

7,62 mm-es 1943 M eles és kisebb töltények

19. Az eles töltény (20. ábra) lövedékből, hüvelyből, lőpor-töltetből és a csappantyúból áll.
 20. Az 1943 M töltény acélmagvas (normál lövedékekkel, vagy különleges rendelkezéssel: fenyjelző, és páncéltörő-gyújtó) lövedékekkel került kibocsátásra. A különleges lövedékek csúcsára festékekkel jelzés van felvive.
 Az acélmagvas lövedék (21/a ábra) az ellenség nyílt terepen, vagy lövedékekkel áttűrtő alacsony anyag mögött elhelyezve, vagy lövedékekkel leküzdésére szolgál.
 Az acélmagvas lövedék tombakkal bevont acélköpenyből és acélmagból áll. A köpeny és a mag között található az óloming.

20. ábra. Előretöltény: — csappantyú; 5 — hüvely; 6 — hüvely; 3 — lőporöltet; 4 — csappantyú; 9 — hülvely; 7 — lőporöltet; 8 — hülvely; 2 — hülvely; 1 — lövedék.

21. ábra. Lövedékek: a — acélmagvas lövedék; b — fenyjelző lövedék; c — páncéltörő-gyújtó lövedék; 1 — acélköpeny; 2 — acélmag; 3 — óloming; 4 — mag (ólom); 5 — acélmag; 6 — fenyjelző éltag; 7 — csésze (ólom); 8 — gyújtóeleme; 9 — kupak

A fenyjelző lövedék (21/b ábra) az ellenség előretöltények leküzdésére szolgál. Ezenkívül 750 m-g terjedő látóvisszafogó lőporral van világító nyomot hagy maga után, ami lehetővé teszi a tüzelés helyesbítését és a célmegjelölést.
 A fenyjelző lövedék köpenyének fejrésszében ólommag van elhelyezve, a fémkeresztben pedig acélperelyé, amelybe fenyjelző és gyújtóeleme van beépítve. A lörés pillanatában a lövedékben levő gyújtóeleme a lőporra hatással lép kapcsolatba. Minthát a lövedék elhagyta a csőtúrót a gyújtóeleme meggyújtja a fenyjelzőelemet, amely mind nappal, mind éjjel jól látható nyomot bízrosít, amely szinte van festsze.
 A lövedék fejrése zöld szinre van festsze.
 A páncéltörő-gyújtó lövedék (21/c ábra) égető folyadékok meggyújtására és vékony páncélfedezék mögött, max. 250 m távolságban levő ellenség előtték leküzdésére szolgál.
 A páncéltörő-gyújtó lövedék a tombakkal bevont acélköpenyből, a tombak kupakból, az ólomingból, az ólomcsészéből és a gyújtóelemből áll. A lövedéknek a páncélhoz való áttörése-

kor a gyűjtőanyag meggyullad, és az így keletkezett láng a paméltörőmag által a paméltörő tüött furaton keresztül meggyújtja az üzemenyagot.

A lövedék fejtsége feketére van festve és piros gyűrűvel van ellátva.

21. A hűvelv a töltény valamennyi részének egyesítésére, a löporlöletnek külső hatásokkal szemben védelemre, valamint a löporgázoknak a zar irányban való áttörésének megakadályozására szolgál. A hűvelv a löporlölet elhelyezésére szolgáló hűvelvtestből, a lövedék rögzítésére szolgáló gyűrűs hűvelvből és a fenekből áll. Kívül a hűvelvtestkel együtt nyakból és a hűvelvnyomó kamra szájánál, valamint az illó és két részek van a csappantyú számarra, valamint az illó és két gyűrűvel.

22. A löporlölet feladata, hogy egésze folytán a lövedéknek haladó mozgást adjon. A löporlöletet pirroxilines löporból áll.

23. A csappantyú a löporlölet begyűjtésére szolgál, sátrábréz csészéből és abba besajított gyűjtőanyagból, továbbá stamliból áll, mely lefedi a gyűjtőanyagot.

24. A kiségtöltényekhez tartoznak az 1943 M. 7.62

mm-es oktató és gyakorlati töltény rendeltetése a töltés formájában. Az oktató (járatkémlelő) töltény rendeltetése a hűvelvtesten fúrások vannak és belsőlegben löporlölet helyett dugó van elhelyezve.

A gyakorlati (vark) töltény harregyakorlatoknál a tüzérségi gyakorlatokhoz használják. A gyakorlati tölténynek nincs lövedéke. A hűvelvnyak csillagszerűen van összepésselve. Gyakorlati töltényvel való tüzélszóró tilos a csőtorkolat előtt 10 m-nél közelebb tartózkodni.

A gyakorlati tölténnyel való tüzélszóró a csőszájfék helyére viszállókész erősítő kell csavarni, amely csökkent a gázadaglyton keresztüli elátározó gázok mennyiségét, növeli a gázadaglytúra ható gőzmennyiségét, ezáltal biztosítja az elstészerkezet működését.

A töltények csomagolása és tárolása

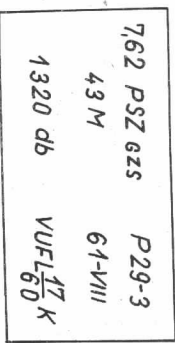
25. A töltények csomagolása és megkülönböztető jelek a csomagoláson. Csapatokhoz a töltény abroncsosított faladákban érkezik. Minden ládába 2 db egyenként 680 töltényi tartalmazó,

legmentesen zárt fémdoboz van behelyezve. A töltények a dobozon belül 20 db-onként kartondobozba vannak becsomagolva. Egy ládában összesen 1320 töltény van.

A láda oldalán levő jelzések a következő adatokat tartalmazták:

- a töltény ürméretét, a lövedék fajtaját, a hűvelv formáját;
- a töltények mennyiségét a ládában;
- a tölténysorozat és a gyártó üzem számát;
- a töltény gyártási évét és hónapját;
- a löpor jelzését;
- és a megkülönböztető színjelzést.

Az 1943 M. 7.62 mm-es acélmagvas (normál) lövedékű töltény jelzésének mintája a 22. ábrán látható.

22. ábra. Az 1943 M. 7.62 mm-es acélmagvas (normál) lövedékű töltény jelzésének mintája

A számnak és a betűk a következőket jelentik:

7,62 mm PSZ GZS 43 M.

7,62 = a töltény ürmérete

PSZ = acélmagvas (normál) lövedék

GZS = plattírozott acélhűvelv

43 M = a töltény mintája

P 29-3

P 29 = a tölténysorozat betű és számszáma

3 = a löszergyártó üzem száma

61—VIII — a töltegyorsorozat gyártásának éve és hónapja

VUFL = a lőpor jelzése

17 = a lőpor sorozat száma

60 = a lőpor gyártási éve

K = a lőporgyártó üzem jelzése.

A különleges lövedéki töltényeknél a ladára színes csikot festenek.

A lészerládákon, horganyozott dobozokon és karton-csomagokon levő megkülönböztető színes csikok táblázata.

A lészer megnevezése	A lövedék rövidített jele	Megkülönböztető csik
Acélingyvas (normál) lövedékek ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	PSZ	Nincs rajta megkülönböztető csik
Fényjelző lövedékek ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	T-45	Zöld csik
Piaceljáró-erősítő lövedékek ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	BZ	Pekete és piros csik